

07

ได้รับบทความ : 19/08/2566 | แก้ไขบทความ : 30/03/2567 | ตอบรับบทความ : 21/06/2567
Received : 19/08/2023 | Revised : 30/03/2024 | Accepted : 21/06/2024

**ศึกษาและออกแบบบรรจุภัณฑ์
สำหรับผลิตภัณฑ์เห็ดวาฟเฟิลกรอบ
กลุ่มวิสาหกิจชุมชนฟาร์มเห็ดกลางบ้าน
จังหวัดปทุมธานี**

**Study and Packaging Design for Crispy
Waffle Mushroom Products of Klangban
Mushroom Farm Community Enterprise
Group, Pathum Thani Province.**

จุฑามาศ เกียรติเวช¹

Jutamach Thienwet¹

¹ อาจารย์ประจำคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

¹ Lecturer, Faculty of Industrial Technology, Walaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage.
(Email: Jutamach@vru.ac.th)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์ สำหรับผลิตภัณฑ์เห็ดวอฟเฟิลกรอบกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฟาร์มเห็ดกลางบ้าน จังหวัดปทุมธานี ผ่านการออกแบบโครงสร้างบรรจุภัณฑ์และกราฟิกบรรจุภัณฑ์ เพื่อสร้างเอกลักษณ์ให้กับผลิตภัณฑ์

ผลการวิจัยพบว่าวิสาหกิจชุมชนฟาร์มเห็ดกลางบ้านจังหวัดปทุมธานี เป็นการรวมกลุ่มของคนในชุมชนที่มีความต้องการสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชน และสามารถเลี้ยงชีพตนเองได้ โดยผ่านการปลูกเห็ดชนิดต่าง ๆ เพื่อการขายและแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ จึงได้คิดค้นผลิตภัณฑ์ใหม่ขึ้นมาคือผลิตภัณฑ์เห็ดวอฟเฟิลกรอบที่มีส่วนผสมของเห็ดนางนวลสีชมพู ดังนั้นจึงมีความต้องการบรรจุภัณฑ์สำหรับผลิตภัณฑ์นี้ ผู้วิจัยจึงได้เข้ามาส่งเสริมด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์โดยได้ออกแบบบรรจุภัณฑ์ จำนวน 2 รูปแบบ คัดเลือกรูปแบบบรรจุภัณฑ์จากผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ โดยรูปแบบที่ 2 มีผลคะแนนสูงสุด อยู่ในระดับเหมาะสมมาก คือมีค่าอยู่ที่ ค่าเฉลี่ย Mean = 3.96, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน SD = 0.74 จากนั้นผู้วิจัยได้พัฒนาบรรจุภัณฑ์เพิ่มเติมตามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ โดยการออกแบบบรรจุภัณฑ์เป็นประเภทกล่องกระดาษ พรีนตด้วยระบบออฟเซต ภายในบรรจุด้วยขนมเห็ดวอฟเฟิลกรอบที่บรรจุลงในถุงซิปล็อค เพื่อไม่ให้อากาศเข้าไปภายใน มีขนาด 12X5X12 เซนติเมตร หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำมาผลิตเป็นต้นแบบบรรจุภัณฑ์และประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์ พบว่ามีความพึงพอใจอยู่ในระดับเหมาะสมมาก มีค่าอยู่ที่ ค่าเฉลี่ย Mean = 4.42, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน SD = 0.58

คำสำคัญ : การออกแบบบรรจุภัณฑ์, กราฟิกบรรจุภัณฑ์
ผลิตภัณฑ์เห็ดวอฟเฟิลกรอบ

Abstract

This research aimed to design packaging for crispy waffles mushroom of Klangban Mushroom Farm Community Enterprise Group, Pathum Thani Province, by packaging structural design and graphic design to create an identity for the product.

The results revealed that Klangban Mushroom Farm Community Enterprise, Pathum Thani Province, was originated from the assembly of community inhabitants with their needs to create income and self-reliance by growing different types of mushrooms to be sold and processed into various products. For this reason, they initiated a new product, i.e., crispy waffle mushroom products mixed with pink oyster mushrooms. Packaging was required for this product. Thus, the researcher took part in promoting packaging design into 2 patterns, selected by the design experts. Pattern 2 had the highest score, at the level of “very suitable” (Mean = 3.96, SD = 0.74). Next, the researcher developed packaging further according to the suggestion from the design experts. Packaging was designed as a paper box printed by offset system. Inside the box was filled with crispy mushroom waffles in a hot-sealed vacuum transparent bag, size 12X5X12 cm. After that, it was used to create the prototype of packaging, and to assess satisfaction toward packaging design. It was found that the satisfaction was rated at the level of “very suitable” (Mean = 4.42, SD = 0.58).

Keywords : Packaging design, Packaging graphic
Crispy Waffle Mushroom Products

บทนำ

วิสาหกิจชุมชนหรืออุตสาหกรรมชุมชนเป็นแนวคิดที่มุ่งแปรรูปผลผลิตตามธรรมชาติหรือกระทำการผลิตสินค้าโดยสมาชิกในชุมชนเพื่อการบริโภคและสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน ด้วยหลักคิดสำคัญที่ว่า ความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ในชุมชนทั้งในด้านการบริโภคแบบพึ่งพาตนเอง การเก็บหรือถนอมอาหารไว้กินในครอบครัวและในชุมชนจะช่วยลดรายจ่ายให้ครอบครัว ซึ่งเป็นรากฐานในการสร้างสังคมที่ไม่เห็นแก่ประโยชน์ด้านกำไรสูงสุด (ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ และพิทยา ว่องกุล, 2556) และวิสาหกิจชุมชนเป็นเครื่องมือหนึ่งของการพัฒนาคน พัฒนาชุมชน โดยมีเป้าหมายว่า ทำอย่างไรให้คนอยู่อย่างมีความสุข และสร้างความสมดุลให้ชีวิตชุมชนเข้มแข็งและช่วยเหลือเกื้อกูลกันก็ถือว่าเป็นทางที่ถูกต้องของการพัฒนาอย่างยั่งยืน (เสรีพงศ์พิศ, 2552)

ผู้นำวิสาหกิจชุมชนฟาร์มเห็ดกลางบ้านจังหวัดปทุมธานี ได้นำเอาความรู้จากการศึกษาดูงานในที่ต่าง ๆ นำมาปรับใช้ในการศึกษาและทดลองเพาะเลี้ยงเห็ดชนิดต่าง ๆ มากมาย และได้เริ่มก่อตั้งวิสาหกิจชุมชนฟาร์มเห็ดกลางบ้าน เมื่อปี พ.ศ. 2557 จนถึงปัจจุบัน ซึ่งต่อมาผู้นำวิสาหกิจชุมชนฟาร์มเห็ดกลางบ้านได้มีแนวคิดในการพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปจากเห็ดนางนวลสีชมพู ซึ่งเห็ดนางนวลสีชมพูมีสรรพคุณที่ดีต่อร่างกายและยังมีสารต่อต้านอนุมูลอิสระ ช่วยบำรุงประสาทตา ลดกรด ลดไขมันในเส้นเลือดและแก้ท้องอืด เป็นต้น วิสาหกิจชุมชนฟาร์มเห็ดกลางบ้านได้นำเอาความพิเศษของเห็ดนางนวลสีชมพูมาผลิตเป็นเห็ดวาฟเฟิลกรอบที่มีรสชาติอร่อยและมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ทั้งนี้ด้วยเหตุที่เป็นผลิตภัณฑ์แปรรูปที่เพิ่งคิดค้นขึ้นมาใหม่จึงยังไม่มีบรรจุกฎเกณฑ์ที่จะใช้ในการจัดจำหน่าย ผู้วิจัยจึงเข้ามาร่วมพัฒนาและออกแบบบรรจุกฎเกณฑ์ให้มีความเหมาะสมกับผลิตภัณฑ์และสร้างความน่าสนใจให้กับบรรจุกฎเกณฑ์ เพื่อส่งเสริมการขายและการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับผลิตภัณฑ์อีกด้วย

การออกแบบบรรจุกฎเกณฑ์นั้น ประกอบไปด้วย 1) การออกแบบโครงสร้าง หมายถึง การกำหนดแบบบรรจุกฎเกณฑ์เกี่ยวกับวัสดุ รูปทรง รูปแบบ ขนาด วิธีการบรรจุ การเปิด-ปิด การออกแบบต้องอาศัยความรู้ทางวิทยาศาสตร์และวิศวกรรม มีกระบวนการวิจัย พัฒนา และทดสอบเป็นขั้นตอน เพื่อให้โครงสร้างบรรจุกฎเกณฑ์ทำหน้าที่หลัก สามารถแปรรูปและขึ้นรูปในเชิงอุตสาหกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และในต้นทุนที่เหมาะสม (สุภาภรณ์ ธีระจันทร์, 2559) 2) กราฟิกบรรจุกฎเกณฑ์ หมายถึง การสื่อความหมายด้วยการสร้างสรรค์ความคิด การนำองค์ประกอบของรูปภาพ ลวดลาย สัญลักษณ์ ตัวอักษร สี และรูปทรงพิเศษมาสร้างภาพลักษณ์ภายนอกของบรรจุกฎเกณฑ์โดยอาศัยความรู้ทางศิลปะ นำมาถ่ายทอดให้เกิดความเข้าใจในอันที่จะส่งผลทางด้านจิตวิทยาต่อผู้บริโภค (มยุรี ภาคลำเจียก, 2556)

การออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่ดีมีส่วนสำคัญต่อการโฆษณาและการสื่อสารการตลาด ถือว่าตัวบรรจุภัณฑ์เองเป็นเครื่องมือหรือสื่ออย่างหนึ่งในการโฆษณาตราสินค้าและภาพสัญลักษณ์ของสินค้า ตลอดจนข้อมูลขององค์กรไปสู่ผู้บริโภคโดยผ่านองค์ประกอบต่างๆ ของบรรจุภัณฑ์ ได้แก่ ฉลาก การออกแบบรูปร่าง ลักษณะทรวดทรง พื้นผิว ตั้งแต่ระยะเวลาที่บรรจุภัณฑ์ปรากฏแก่สายตาผู้บริโภค เมื่อถูกวางโชว์ไว้ในร้านค้าปลีกจนถึงมือผู้บริโภคซื้อนำไปใช้ที่บ้านหรือที่ต่าง ๆ และตลอดระยะเวลาการนำบรรจุภัณฑ์ไปใช้ประโยชน์อย่างอื่น (ธัญปวีณ์ รัตนพงศ์พร, 2552)

จากการศึกษาผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้แก่ผลิตภัณฑ์เห็ดวาฟเฟิลกรอบ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนฟาร์มเห็ดกลางบ้าน จังหวัดปทุมธานี เพื่อให้ผลิตภัณฑ์มีความน่าสนใจแก่ผู้บริโภค และทำให้ผลิตภัณฑ์มีเอกลักษณ์ โดยการออกแบบบรรจุภัณฑ์นั้นต้องคำนึงถึงหลักการส่งเสริมการขายให้กับผลิตภัณฑ์ด้วย เพื่อให้ผลิตภัณฑ์สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มได้ และแตกต่างจากคู่แข่ง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฟาร์มเห็ดกลางบ้าน จังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อออกแบบบรรจุภัณฑ์ สำหรับผลิตภัณฑ์เห็ดวาฟเฟิลกรอบ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนฟาร์มเห็ดกลางบ้าน จังหวัดปทุมธานี
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์สำหรับผลิตภัณฑ์เห็ดวาฟเฟิลกรอบ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนฟาร์มเห็ดกลางบ้าน จังหวัดปทุมธานี

กรอบแนวคิดที่ศึกษา

การวิจัยเรื่องศึกษาและออกแบบบรรจุภัณฑ์ สำหรับผลิตภัณฑ์เห็ดวาฟเฟิลกรอบ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนฟาร์มเห็ดกลางบ้าน จังหวัดปทุมธานี มีกรอบแนวคิดที่ศึกษาในการวิจัยดังนี้

1. กรอบแนวคิดด้านการออกแบบโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ ตามแนวคิดของ มยุรี ภาคลำเจียก (2558) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การออกแบบโครงสร้าง หมายถึง การกำหนดแบบของบรรจุภัณฑ์ที่เกี่ยวกับวัสดุ รูปแบบ รูปทรง ขนาด วิธีการบรรจุ การเปิดและปิด เป็นการออกแบบที่อาศัยความรู้ทางวิทยาศาสตร์ และวิศวกรรม ซึ่งมีกระบวนการวิจัยและทดสอบอย่างเป็นระบบ มีการคุ้มครองผลิตภัณฑ์ได้ และสัมพันธ์กับอาหารได้อย่างปลอดภัย นอกจากนี้บรรจุภัณฑ์ต้องสามารถแปรรูปในเชิงอุตสาหกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพและในราคาต้นทุนที่เหมาะสมยอมรับได้

2. กรอบแนวคิดด้านการออกแบบกราฟิกบรรจุภัณฑ์ ตามแนวคิดของ สุมาลี ทองรุ่งโรจน์ (2555) ที่ได้กล่าวไว้ว่า กราฟิกบรรจุภัณฑ์ หมายถึง วิธีการกำหนดรูปลักษณะ ตลอดจน

จนรายละเอียดของลวดลายบนบรรจุภัณฑ์ ที่มีผลทางด้านจิตวิทยาต่อผู้บริโภค เช่น ดึงดูดความสนใจ ทราบถึงสรรพคุณประโยชน์ของผลิตภัณฑ์หรือสินค้านั้นเป็นการสร้างบุคลิกลักษณะพิเศษของสินค้า อันจะนำมาซึ่งความทรงจำของผู้บริโภค ทั้งหมดนี้ต้องอาศัยเทคนิคในการออกแบบ ข้อความโฆษณา สัญลักษณ์ หรือเครื่องหมายการค้า ตลอดจนสีสันทันต่าง ๆ ที่นำมาประกอบกัน เพื่อให้เกิดความเหมาะสมต่อบรรจุภัณฑ์ของสินค้าและสามารถวางขายได้ในตลาดเมื่อวางคู่กับสินค้าคู่แข่ง บรรจุภัณฑ์ต้องสามารถสร้างความโดดเด่นให้กับตัวผลิตภัณฑ์และสามารถขายได้ด้วยตัวของมันเอง

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ศึกษาและออกแบบบรรจุภัณฑ์ สำหรับผลิตภัณฑ์เห็ดวาฟเฟิลกรอบ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนฟาร์มเห็ดกลางบ้าน จังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาข้อมูลของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฟาร์มเห็ดกลางบ้าน จังหวัดปทุมธานี
 - 1.1 ตัวแปรที่ศึกษา ลงพื้นที่สัมภาษณ์ผู้นำกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฟาร์มเห็ดกลางบ้าน จังหวัดปทุมธานี เพื่อสอบถามข้อมูลผลิตภัณฑ์ ประวัติความเป็นมา และแนวคิดด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ สำหรับผลิตภัณฑ์เห็ดวาฟเฟิลกรอบ
 - 1.2 ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง/ผู้ให้ข้อมูล
 - 1.2.1 ประชากร ได้แก่ ผู้นำกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฟาร์มเห็ดกลางบ้าน จังหวัดปทุมธานี
 - 1.2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้นำกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฟาร์มเห็ดกลางบ้าน จังหวัดปทุมธานี จำนวน 1 คน

2. เพื่อออกแบบบรรจุภัณฑ์ สำหรับผลิตภัณฑ์เห็ดวาฟเฟิลกรอบ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนฟาร์มเห็ดกลางบ้าน จังหวัดปทุมธานี

- 2.1 ตัวแปรที่ศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการออกแบบบรรจุภัณฑ์ ได้แก่ การออกแบบโครงสร้างและการออกแบบกราฟิกบรรจุภัณฑ์ เป็นต้น เพื่อนำข้อมูลที่ได้อามาวิเคราะห์ และนำมาออกแบบบรรจุภัณฑ์สำหรับผลิตภัณฑ์เห็ดวาฟเฟิลกรอบ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนฟาร์มเห็ดกลางบ้าน จังหวัดปทุมธานี
- 2.2 ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง/ผู้ให้ข้อมูล
 - 2.2.1 ประชากร ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ
 - 2.2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ จำนวน 3 คน

(คัดเลือกผู้เชี่ยวชาญจากความสามารถด้านการออกแบบที่มีประสบการณ์มากกว่า 3 ปีขึ้นไป)

3. เพื่อประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์ สำหรับผลิตภัณฑ์เห็ดวอฟเฟิลกรอบ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนฟาร์มเห็ดกลางบ้าน จังหวัดปทุมธานี

3.1 ตัวแปรที่ศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์ สำหรับผลิตภัณฑ์เห็ดวอฟเฟิลกรอบ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนฟาร์มเห็ดกลางบ้าน จังหวัดปทุมธานี โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปให้ผู้บริโภคประเมินผลการออกแบบในด้านต่าง ๆ แล้วนำแบบสอบถามที่ผ่านการประเมินมาวิเคราะห์ผลการประเมินความพึงพอใจ

3.2 ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง/ผู้ให้ข้อมูล

3.2.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริโภค

3.2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริโภค จำนวน 100 คน

วิธีการดำเนินงานวิจัย

การวิจัยเรื่อง ศึกษาและออกแบบบรรจุภัณฑ์ สำหรับผลิตภัณฑ์เห็ดวอฟเฟิลกรอบ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนฟาร์มเห็ดกลางบ้าน จังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินงานวิจัยดังนี้

1. ลงพื้นที่สัมภาษณ์ข้อมูลของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฟาร์มเห็ดกลางบ้าน จังหวัดปทุมธานี จากผู้นำกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฟาร์มเห็ดกลางบ้าน จำนวน 1 คน เพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์เห็ดวอฟเฟิลกรอบ ประวัติ และความเป็นมา ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฟาร์มเห็ดกลางบ้าน จังหวัดปทุมธานี
2. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ เพื่อหาแนวทางในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้มีความเหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ ตลาดและกลุ่มเป้าหมาย
3. เก็บรวบรวมข้อมูลด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ โดยประกอบไปด้วย โครงสร้างบรรจุภัณฑ์ และกราฟิกบรรจุภัณฑ์
4. วิเคราะห์ข้อมูลและนำมาออกแบบบรรจุภัณฑ์ สำหรับผลิตภัณฑ์เห็ดวอฟเฟิลกรอบ
5. นำบรรจุภัณฑ์ที่ออกแบบจำนวน 2 รูปแบบ ไปประเมินการเลือกรูปแบบบรรจุภัณฑ์ จากผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ จำนวน 3 คน จาก 2 รูปแบบ ให้เหลือ 1 รูปแบบที่มีความเหมาะสมมากที่สุด
6. เก็บรวบรวมความคิดเห็น ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ จำนวน 3 คน เพื่อนำมาวิเคราะห์และสรุปแนวทางการพัฒนาบรรจุภัณฑ์เพิ่มเติม สำหรับผลิตภัณฑ์เห็ดวอฟเฟิลกรอบอีกครั้ง เพื่อให้ผลงานการออกแบบมีประสิทธิภาพ

มากที่สุด

7. หลังจากการออกแบบและพัฒนาบรรจุภัณฑ์ สำหรับผลิตภัณฑ์เห็ดวอฟเฟิลกรอบตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ จำนวน 3 คน แล้ว ได้นำมาผลิตเป็นต้นแบบบรรจุภัณฑ์
8. นำต้นแบบบรรจุภัณฑ์สำหรับผลิตภัณฑ์เห็ดวอฟเฟิลกรอบไปประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์ จากผู้บริโภคราย จำนวน 100 คน
9. สรุปคะแนนความพึงพอใจที่มีต่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์ จากผู้บริโภคราย จำนวน 100 คน
10. สรุปผลการวิจัย เรื่องการศึกษาและออกแบบบรรจุภัณฑ์ สำหรับผลิตภัณฑ์เห็ดวอฟเฟิลกรอบ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนฟาร์มเห็ดกลางบ้าน จังหวัดปทุมธานี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์ข้อมูลของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฟาร์มเห็ดกลางบ้าน จังหวัดปทุมธานี จากผู้นำกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฟาร์มเห็ดกลางบ้าน จังหวัดปทุมธานี จำนวน 1 คน
2. แบบประเมินการคัดเลือกรูปแบบบรรจุภัณฑ์ จากผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ จำนวน 3 คน
3. แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์ สำหรับผลิตภัณฑ์เห็ดวอฟเฟิลกรอบ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนฟาร์มเห็ดกลางบ้าน จังหวัดปทุมธานี จากผู้บริโภคราย จำนวน 100 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. แบบสัมภาษณ์ข้อมูลของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฟาร์มเห็ดกลางบ้าน จังหวัดปทุมธานี จากผู้นำกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฟาร์มเห็ดกลางบ้าน จังหวัดปทุมธานีจำนวน 1 คน สามารถวิเคราะห์ข้อมูลเป็นเชิงพรรณนา เกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ข้อมูลผลิตภัณฑ์ และแนวทางการออกแบบบรรจุภัณฑ์
2. แบบประเมินการคัดเลือกรูปแบบบรรจุภัณฑ์ จากผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ จำนวน 3 คน ทำการประเมินการคัดเลือกรูปแบบบรรจุภัณฑ์ โดยเลือกตอบตามความคิดเห็น แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการจัดลำดับค่าคะแนนมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) แปลความหมายของข้อมูลโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ยของคะแนน (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
3. แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์ สำหรับผลิตภัณฑ์เห็ด

วาทะเฟลกรอบ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนฟาร์มเห็ดกลางบ้าน จังหวัดปทุมธานี จากผู้บริโภคนจำนวน 100 คน ทำการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์จากผู้บริโภค โดยเลือกตอบตามความคิดเห็น แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการจัดลำดับค่าคะแนนมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) แปลความหมายของข้อมูลโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ยของคะแนน (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ดังนี้

- 4.51-5.00 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด
- 3.51-4.50 หมายถึง เหมาะสมมาก
- 2.51-3.50 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง
- 1.51-2.50 หมายถึง เหมาะสมน้อย
- 1.00-1.50 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

ตารางที่ 1 รายละเอียดวิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	กลุ่มตัวอย่าง/ผู้ให้ข้อมูล	การวิเคราะห์ข้อมูล
วัตถุประสงค์ : 1. เพื่อศึกษาข้อมูลของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฟาร์มเห็ดกลางบ้าน จังหวัดปทุมธานี		
1) แบบสัมภาษณ์ข้อมูลของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฟาร์มเห็ดกลางบ้าน จังหวัดปทุมธานี	ผู้นำกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฟาร์มเห็ดกลางบ้าน จังหวัดปทุมธานี จำนวน 1 คน	สรุปผลเป็นเชิงพรรณนา เพื่อหาแนวทางในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ต่อไป
วัตถุประสงค์ : 2. เพื่อออกแบบบรรจุภัณฑ์ สำหรับผลิตภัณฑ์เห็ดวาทะเฟลกรอบ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนฟาร์มเห็ดกลางบ้าน จังหวัดปทุมธานี		
1) แบบประเมินการคัดเลือกรูปแบบบรรจุภัณฑ์	ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ จำนวน 3 คน	วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการจัดลำดับค่าคะแนนมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) แปลความหมายของข้อมูลโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ยของคะแนน (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และวิเคราะห์ข้อมูลข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ
วัตถุประสงค์ : 3. เพื่อประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์ สำหรับผลิตภัณฑ์เห็ดวาทะเฟลกรอบ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนฟาร์มเห็ดกลางบ้าน จังหวัดปทุมธานี		
1) แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์ สำหรับผลิตภัณฑ์เห็ดวาทะเฟลกรอบ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนฟาร์มเห็ดกลางบ้าน จังหวัดปทุมธานี	ผู้บริโภค จำนวน 100 คน	วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการจัดลำดับค่าคะแนนมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) แปลความหมายของข้อมูลโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ยของคะแนน (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาข้อมูลของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฟาร์มเห็ดกลางบ้าน จังหวัดปทุมธานี

ตารางที่ 2 ข้อมูลของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฟาร์มเห็ดกลางบ้าน จังหวัดปทุมธานี

ข้อมูลของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฟาร์มเห็ดกลางบ้าน จังหวัดปทุมธานี

1. ข้อมูลประวัติ	วิสาหกิจชุมชนฟาร์มเห็ดกลางบ้าน จังหวัดปทุมธานี ก่อตั้งขึ้น เมื่อปี พ.ศ. 2557 จนถึงปัจจุบัน ซึ่งเป็นการรวมตัวของคนในชุมชนเพื่อเข้ามาทำหน้าที่ศึกษาและทดลองเพาะเลี้ยงเห็ดชนิดต่าง ๆ เพื่อสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชน ทั้งนี้ผู้นำวิสาหกิจชุมชนและคนในกลุ่มได้นำเอาความรู้จากการศึกษาดูงานในที่ต่าง ๆ นำมาปรับใช้ในเพาะเลี้ยงเห็ด ได้แก่ เห็ดนางฟ้า เห็ดนางนวลสีชมพู เป็นต้น และยังคิดค้นพัฒนาผลิตภัณฑ์จากเห็ดอีกมากมาย ซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ล่าสุด คือเห็ดวาฟเฟิลกรอบ

2. ผลิตภัณฑ์เห็ดวาฟเฟิลกรอบ

เป็นผลิตภัณฑ์ที่ทางกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฟาร์มเห็ดกลางบ้าน จังหวัดปทุมธานี คิดค้นขึ้นมาใหม่ โดยเป็นวาฟเฟิลกรอบที่มีส่วนผสมของเห็ดนางนวลสีชมพู เป็นขนมขบเคี้ยว กรอบอร่อย เหมาะสำหรับรับประทานเป็นของว่างและของฝากได้ทุกโอกาส

2. ผลการออกแบบบรรจุภัณฑ์ สำหรับผลิตภัณฑ์เห็ดวาฟเฟิลกรอบ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนฟาร์มเห็ดกลางบ้าน จังหวัดปทุมธานี มีขั้นตอนดังนี้

2.1 ผลการออกแบบโครงสร้างบรรจุภัณฑ์

ตารางที่ 3 บรรจุภัณฑ์โครงสร้าง

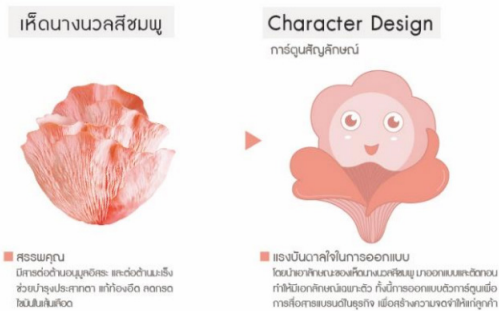
บรรจุภัณฑ์โครงสร้าง

ผู้วิจัยเลือกใช้บรรจุภัณฑ์สำเร็จรูป คือกระปุกพลาสติกใส (PET) ฝาเกลียวสีดำ ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 8 เซนติเมตร ความสูง 8 เซนติเมตร ปริมาตร 300 ml. โดยข้อดีของบรรจุภัณฑ์พลาสติก คือมีต้นทุนการผลิตไม่สูง ราคาไม่แพง สามารถกักเก็บไอน้ำ แก๊สและไขมันได้ ทนทานต่อสารเคมี มีน้ำหนักเบา บรรจุภัณฑ์พลาสติกจึงนิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย (สุภาภรณ์ ธีระจันทร์, 2559)

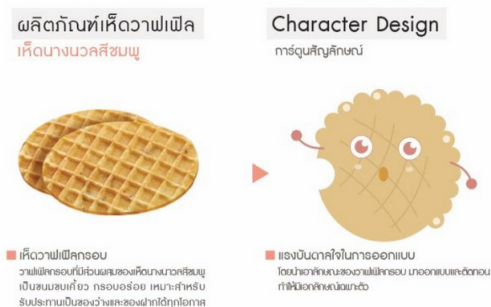
2.2 ผลการออกแบบกราฟิกบรรจุภัณฑ์ มีขั้นตอนดังนี้

- ##### 2.2.1 ขั้นตอนการออกแบบตัวการ์ตูนสัญลักษณ์ ดังที่เพยเล่อเหนียว (2556) ได้กล่าวไว้ว่า การออกแบบตัวการ์ตูนสัญลักษณ์ ต้องผ่านการสังเกตต้นแบบ เก็บรายละเอียดลักษณะเด่น เพื่อสร้างจุดเด่นและเสน่ห์ให้ตัวการ์ตูน

รูปที่ 1 ตัวการ์ตูนสัญลักษณ์เห็ดนางวลสีชมพู

ตัวการ์ตูนสัญลักษณ์เห็ดนางวลสีชมพู ได้นำเอารูปร่างของเห็ดนางวลสีชมพูของจริง มาตัดทอนและออกแบบรูปลักษณ์ให้มีความใกล้เคียงกับของจริง โดยการใช้สีนั้นได้ใช้สีชมพูที่มีความใกล้เคียงกับเห็ดนางวลสีชมพูของจริงมากที่สุด

รูปที่ 2 ตัวการ์ตูนสัญลักษณ์เห็ดวaffle

ตัวการ์ตูนสัญลักษณ์เห็ดวaffle ได้นำเอาลักษณะของวaffleกรอบทั้งรูปร่างและสีออกมาออกแบบและตัดทอนทำให้มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ทั้งนี้การออกแบบตัวการ์ตูนสัญลักษณ์ขึ้นมานั้นเพื่อเป็นการสื่อสารแบรนด์ในธุรกิจ สร้างความจดจำให้แก่ลูกค้าและนำมาเป็นภาพประกอบบนกราฟิกบรรจุภัณฑ์อีกด้วย

2.2.2 ขั้นตอนการออกแบบกราฟิกบรรจุภัณฑ์ (ฉลากสินค้า) เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยได้ออกแบบฉลากสินค้า จำนวน 2 รูปแบบ เพื่อนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบประเมินการคัดเลือกรูปแบบบรรจุภัณฑ์

ที่มีความเหมาะสมมากที่สุด โดยการออกแบบกราฟิกบรรจุภัณฑ์นั้น เป็นการสร้างสรรค์ลักษณะภายนอกโครงสร้างบรรจุภัณฑ์เพื่อช่วยเพิ่มมูลค่าของสินค้า โดยเน้นถึงการสื่อความหมาย ความเข้าใจ (To Communicate) การตกแต่งให้สวยงาม ดึงดูดผู้พบเห็นให้เกิดความต้องการซื้อสินค้า เพื่อผลทางด้านจิตวิทยา (Psychological Effects) สร้างมโนภาพถึงสรรพคุณ ประโยชน์ของผลิตภัณฑ์ และการกระตุ้นให้เกิดความทรงจำที่ดีของผู้บริโภค (ก่อเกียรติ วิริยะกิจ พัฒนา, 2565)

รูปที่ 3 กราฟิกบรรจุภัณฑ์ รูปแบบที่ 1

การออกแบบกราฟิกบรรจุภัณฑ์ (ฉลากสินค้า) รูปแบบที่ 1 ผู้วิจัยได้ออกแบบลวดลาย กราฟิกบรรจุภัณฑ์ โดยได้แรงบันดาลใจมาจากกลีบของเห็ดนางวลสีชมพู นำมาออกแบบเป็น แพทเทิร์น โดยผสมผสานกับการนำเอาตัวการ์ตูนที่ได้ออกแบบ นำมาจัดองค์ประกอบศิลป์ ระหว่างตัวหนังสือ ภาพประกอบ ตัวการ์ตูน และลวดลาย โดยใช้สีชมพูเป็นหลักซึ่งเป็นสีของ เห็ดนางวลสีชมพูจึงทำให้เกิดเป็นเอกลักษณ์ ที่สามารถดึงดูดผู้บริโภคได้ ทั้งนี้ฉลากสินค้า จะมี 2 ส่วน คือส่วนที่ติดบนฝา มีขนาด 5X5 เซนติเมตร และส่วนที่ติดหน้ากระปุก มีขนาด 9X5.5 เซนติเมตร

รูปที่ 4 กราฟิกรบรรจุภัณฑ์ รูปแบบที่ 2

การออกแบบกราฟิกรบรรจุภัณฑ์ (ฉลากสินค้า) รูปแบบที่ 2 ผู้วิจัยได้ออกแบบขวดลาย กราฟิกรบรรจุภัณฑ์ โดยได้แรงบันดาลใจมาจากรูปร่างของแผ่นวอฟเฟิลกรอบ นำมาออกแบบเป็น แพทเทิร์น โดยผสมผสานกับการนำเอาตัวการ์ตูนที่ได้ออกแบบนำมาจัดองค์ประกอบศิลป์ โดยใช้สีน้ำตาลเป็นหลักซึ่งเป็นสีของวอฟเฟิลกรอบ ทำให้ฉลากสินค้ามีความน่าสนใจ และสื่อถึงตัว ผลิตภัณฑ์มากที่สุด ทั้งนี้ฉลากสินค้าจะมี 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ติดบนฝา มีขนาด 5X5 เซนติเมตร และส่วนที่ติดหน้ากระปุก มีขนาด 9X5.5 เซนติเมตร

2.2.3 ขั้นตอนการคัดเลือกรูปแบบบรรจุภัณฑ์ จากผู้เชี่ยวชาญด้านการ ออกแบบ จำนวน 3 คน

ตารางที่ 4 ผลคะแนนการคัดเลือกรูปแบบบรรจุภัณฑ์

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น			
	รูปแบบที่ 1		รูปแบบที่ 2	
	Mean	SD	Mean	SD
โครงสร้างบรรจุภัณฑ์				
1. รูปแบบและรูปทรง มีความเหมาะสม	4.00	4.00	4.00	4.00
2. ขนาดบรรจุภัณฑ์มีความเหมาะสม	3.33	3.33	3.33	3.33
3. วิธีการเปิด - ปิด มีความเหมาะสม	3.67	3.67	3.67	3.67
4. วัสดุมีความเหมาะสม	3.00	3.00	3.00	3.00
5. สามารถคุ้มครองผลิตภัณฑ์ได้	4.00	4.00	4.00	4.00
รวม	3.60	3.60	3.60	3.60
กราฟิกบรรจุภัณฑ์				
1. รูปภาพประกอบมีความเหมาะสม	4.33	4.33	4.33	4.33
2. ตัวอักษรและขนาดตัวอักษร มีความเหมาะสม	4.00	4.00	4.00	4.00
3. การใช้สีมีความเหมาะสม	3.67	3.67	3.67	3.67
4. การจัดวางมีความเหมาะสม	3.67	3.67	3.67	3.67
5. เรืองราวบนบรรจุภัณฑ์มีเอกลักษณ์	4.00	4.00	4.00	4.00
รวม	3.93	3.93	3.93	3.93
รวมทั้งหมด	3.76	3.76	3.76	3.76

ตารางที่ 5 ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ

ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ

หลังจากการประเมินการคัดเลือกรูปแบบบรรจุภัณฑ์ จากผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ จำนวน 3 คน แล้ว ผู้เชี่ยวชาญได้ให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะ โดยสามารถสรุปได้ คือให้เพิ่มเติมการออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้มีความหลากหลายมากขึ้น ทั้งรูปแบบ วัสดุ และขนาด เพื่อทำให้แบรนด์และผลิตภัณฑ์มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบบรรจุภัณฑ์เพิ่มเติมตามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ โดยการออกแบบบรรจุภัณฑ์นั้นเป็นประเภทกล่องกระดาษ ภายในบรรจุด้วยขนมเห็ดวอฟเฟิลกรอบที่บรรจุลงในถุงใส่ซีลร้อนเพื่อไม่ให้อากาศเข้าไปภายในโดยกราฟิกบรรจุภัณฑ์นั้น ใช้กราฟิกบรรจุภัณฑ์ของรูปแบบที่ผ่านการคัดเลือกมาพัฒนาปรับปรุงจัดวางองค์ประกอบศิลป์ ให้มีความเหมาะสม ซึ่งจะทำให้บรรจุภัณฑ์มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

รูปที่ 5 ซองใส่ซีดีร้อนและภาพคลีบบรรจุภัณฑ์กล่อง
สำหรับผลิตภัณฑ์เห็ดวอฟเฟิลกรอบ

การพัฒนาและออกแบบรูปแบบบรรจุภัณฑ์เพิ่มเติมในครั้งนี สามารถสรุปการออกแบบ
ได้ คือใช้วัสดุกระดาษ พรีนตด้วยระบบออฟเซต ขนาด 12X5X12 เซนติเมตร หลังจากนั้นผู้
วิจัยได้นำมาผลิตเป็นต้นแบบบรรจุภัณฑ์

รูปที่ 6 ต้นแบบซองใส่ซีดีร้อนและบรรจุภัณฑ์กล่อง
สำหรับผลิตภัณฑ์เห็ดวอฟเฟิลกรอบ

3. ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์ สำหรับผลิตภัณฑ์เห็ด
วอฟเฟิลกรอบ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนฟาร์มเห็ดกลางบ้าน จังหวัดปทุมธานี จากผู้บริโภค จำนวน
100 คน

รูปที่ 7 ผลิตภัณฑ์ต้นแบบ
สำหรับผลิตภัณฑ์เห็ดวอฟเฟิลกรอบ

ตารางที่ 6 ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์

รายการประเมิน	Mean	SD	ระดับความคิดเห็น
โครงสร้างบรรจุภัณฑ์			
1. รูปแบบและรูปทรง มีความเหมาะสม	4.39	0.66	เหมาะสมมาก
2. ขนาดบรรจุภัณฑ์มีความเหมาะสม	4.23	0.58	เหมาะสมมาก
3. วิธีการเปิด - ปิด มีความเหมาะสม	4.38	0.59	เหมาะสมมาก
4. วัสดุมีความเหมาะสม	4.41	0.51	เหมาะสมมาก
5. สามารถคุ้มครองผลิตภัณฑ์ได้	4.54	0.71	เหมาะสมมากที่สุด
รวม	4.39	0.61	เหมาะสมมาก
กราฟิกบรรจุภัณฑ์			
1. รูปภาพประกอบมีความเหมาะสม	4.52	0.57	เหมาะสมมากที่สุด
2. ตัวอักษรและขนาดตัวอักษร มีความเหมาะสม	4.34	0.53	เหมาะสมมาก
3. การใช้สีมีความเหมาะสม	4.37	0.56	เหมาะสมมาก
4. การจัดวางมีความเหมาะสม	4.48	0.50	เหมาะสมมาก
5. เรืองราวบนบรรจุภัณฑ์มีเอกลักษณ์	4.55	0.62	เหมาะสมมากที่สุด
รวม	4.45	0.56	เหมาะสมมาก
รวมทั้งหมด	4.42	0.58	เหมาะสมมาก

จากตารางที่ 6 ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์ สำหรับผลิตภัณฑ์เห็ดวอฟเฟิลกรอบ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนฟาร์มเห็ดกลางบ้าน จังหวัดปทุมธานี จากผู้บริโภคนจำนวน 100 คน พบว่า ความพึงพอใจด้านโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ มีผลคะแนนอยู่ในระดับเหมาะสมมาก มีค่าอยู่ที่ ค่าเฉลี่ย Mean = 4.39, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน SD = 0.61 และด้านกราฟิกบรรจุภัณฑ์ มีผลคะแนนอยู่ในระดับเหมาะสมมาก มีค่าอยู่ที่ ค่าเฉลี่ย Mean = 4.45, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน SD = 0.56 ซึ่งทั้ง 2 ด้านมีคะแนนรวมกันทั้งหมด มีผลคะแนนอยู่ในระดับเหมาะสมมาก มีค่าอยู่ที่ ค่าเฉลี่ย Mean = 4.42, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน SD = 0.58

อภิปรายและสรุปผล

1. ผลการศึกษาข้อมูลของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนชนพาร์มเห็ดกลางบ้าน จังหวัดปทุมธานี เป็นการรวมกลุ่มของคนในชุมชนที่มีความต้องการที่อยากจะทำสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชน และสามารถเลี้ยงชีพตนเองได้ โดยผ่านปลูกเห็ดชนิดต่าง ๆ เพื่อการขายและแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ซึ่งผู้นำวิสาหกิจชุมชนพาร์มเห็ดกลางบ้าน จังหวัดปทุมธานี ได้มีความสนใจในเห็ดนางนวลสีชมพู เพราะมีสรรพคุณที่ดีต่อร่างกาย และยังมีสารต่อต้านอนุมูลอิสระ ช่วยบำรุงประสาทตา ลดกรด ลดไขมันในเส้นเลือด และแก้ท้องอืด เป็นต้น จึงได้คิดค้นผลิตภัณฑ์ใหม่ขึ้นมา ก็คือผลิตภัณฑ์เห็ดวอฟเฟิลกรอบ ที่มีส่วนผสมของเห็ดนางนวลสีชมพู

2. ผลการออกแบบบรรจุภัณฑ์ สำหรับผลิตภัณฑ์เห็ดวอฟเฟิลกรอบ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนพาร์มเห็ดกลางบ้าน จังหวัดปทุมธานี มีขั้นตอนดังนี้

2.1 ผลการออกแบบโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ ผู้วิจัยกำหนดและเลือกใช้บรรจุภัณฑ์สำเร็จรูป คือกระปุกพลาสติกใส (PET) ฝาเกลียวสีดำ ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 8 เซนติเมตร ความสูง 8 เซนติเมตร ปริมาตร 300 ml. โดยข้อดีของบรรจุภัณฑ์พลาสติก คือมีต้นทุนการผลิตไม่สูง ราคาไม่แพง สามารถสกัดกันไอน้ำ แก๊สและไขมันได้ (สุภาภรณ์ ธีระจันทร์, 2559) โดยการออกแบบโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ต้องอาศัยความรู้ทางวิทยาศาสตร์ และวิศวกรรม ซึ่งมีกระบวนการวิจัยและทดสอบอย่างเป็นระบบ มีการคุ้มครองผลิตภัณฑ์ได้ สัมผัสกับอาหารได้อย่างปลอดภัย นอกจากนี้บรรจุภัณฑ์ต้องสามารถแปรรูปในเชิงอุตสาหกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และในราคาต้นทุนที่เหมาะสมยอมรับได้ (มยุรี ภาคลำเจียก, 2558)

2.2 ผลการออกแบบกราฟิกบรรจุภัณฑ์ การออกแบบกราฟิกบรรจุภัณฑ์ เป็นการควบคุมองค์ประกอบทางการออกแบบให้เกิดความสัมพันธ์กันอย่างลงตัว ประกอบไปด้วยตัวอักษร สี ภาพประกอบ และข้อมูลผลิตภัณฑ์ เป็นต้น เพื่อสร้างรูปแบบที่แตกต่าง และมีเอกลักษณ์ของบรรจุภัณฑ์นั้น ๆ (ไพฑูรย์ วัชรวงศ์ภิญโญ และมนตรี ประจักษ์จิต, 2556) และเพื่อให้เกิดความเหมาะสมต่อบรรจุภัณฑ์ของสินค้าและสามารถวางขายได้ในตลาดเมื่อวางคู่กับสินค้าคู่แข่ง บรรจุภัณฑ์ต้องสามารถสร้างความโดดเด่นให้กับตัวผลิตภัณฑ์และสามารถขายได้ด้วยตัวของมันเอง (สุมาลี ทองรุ่งโรจน์, 2555) ซึ่งการออกแบบกราฟิกบรรจุภัณฑ์ มีขั้นตอนดังนี้

2.2.1 ผลการออกแบบตัวการ์ตูนสัญลักษณ์ เพยเล่อเหินยว (2556) ได้กล่าวไว้ว่า การออกแบบตัวการ์ตูนสัญลักษณ์ ต้องผ่านการสังเกตต้นแบบ เก็บรายละเอียด

ละเอียดลักษณะเด่น เพื่อสร้างจุดเด่น และเสนอให้ตัวการ์ตูน ผู้วิจัยจึงได้ออกแบบตัวการ์ตูนสัญลักษณ์เห็ดนางรมวุ้นสีชมพูและตัวการ์ตูนสัญลักษณ์เห็ดวุ้นสีฟ้า เพื่อนำมาเป็นภาพประกอบการบนกราฟิกบรรจุภัณฑ์ ทั้งนี้การออกแบบตัวการ์ตูนสัญลักษณ์ชิ้นมานั้น เพื่อใช้ในการสื่อสารแบรนด์ในธุรกิจ และเพื่อสร้างความจดจำให้แก่ลูกค้าอีกด้วย

2.2.2 ขั้นตอนการออกแบบกราฟิกบรรจุภัณฑ์ (ฉลากสินค้า) เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยได้ออกแบบฉลากสินค้า จำนวน 2 รูปแบบ เพื่อนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบประเมินการคัดเลือกรูปแบบบรรจุภัณฑ์ที่มีความเหมาะสมมากที่สุด ทั้งนี้ฉลากสินค้าจะมี 2 ส่วน คือส่วนที่ติดบนฝา มีขนาด 5X5 เซนติเมตร และส่วนที่ติดหน้ากระปุก มีขนาด 9X5.5 เซนติเมตร โดยผู้วิจัยได้เลือกใช้การพิมพ์สติกเกอร์แบบกันน้ำ (PVC) มีข้อดีคือไม่ลอกหลุดได้ง่าย ติดทนนาน

2.2.3 ผลการคัดเลือกรูปแบบบรรจุภัณฑ์จากผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ จำนวน 3 คน โดยรูปแบบที่ 2 มีผลคะแนนสูงที่สุด อยู่ในระดับเหมาะสมมาก มีค่าอยู่ที่ ค่าเฉลี่ย Mean = 3.96, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน SD = 0.74

2.2.4 ผลการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ ตามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ จำนวน 3 คน ผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบบรรจุภัณฑ์เพิ่มเติมตามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ โดยการออกแบบบรรจุภัณฑ์นั้นเป็นประเภทกล่องกระดาษ ภายในบรรจุด้วยขนมเห็ดวุ้นสีฟ้ากรอบ จำนวน 10 ชิ้น ที่บรรจุลงในถุงใสซีลร้อน เพื่อไม่ให้อากาศเข้าไปภายใน โดยกราฟิกบรรจุภัณฑ์นั้น ได้ใช้กราฟิกบรรจุภัณฑ์ของรูปแบบที่ผ่านการคัดเลือกมาพัฒนาปรับปรุงจัดวางองค์ประกอบศิลป์ให้มีความเหมาะสม ซึ่งจะทำให้บรรจุภัณฑ์มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โดยใช้วัสดุกระดาษ พรีนตด้วยระบบออฟเซต ทั้งนี้ในปัจจุบัน สิ่งพิมพ์ส่วนใหญ่จะผลิตขึ้นด้วยระบบแบบออฟเซต ซึ่งเป็นระบบการพิมพ์ที่ได้รับความนิยมสูงในการผลิตสิ่งพิมพ์ เนื่องจากสามารถผลิตผลงานที่มีคุณภาพทางการพิมพ์สูง ให้รายละเอียดของตัวอักษร ภาพ และองค์ประกอบอื่น ๆ ได้อย่างละเอียดครบถ้วน (อารยะ ศรีภักย์ณบุตร, 2550) ซึ่งบรรจุภัณฑ์กล่องกระดาษ มีขนาด 12X5X12 เซนติเมตร หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำมาผลิตเป็นต้นแบบบรรจุภัณฑ์ เพื่อนำไปประเมินความพึงพอใจ

3. ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์ สำหรับผลิตภัณฑ์เห็ดวาฟเฟิลกรอบ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนฟาร์มเห็ดกลางบ้าน จังหวัดปทุมธานี จากผู้บริโภคน จำนวน 100 คน พบว่า ความพึงพอใจด้านโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ มีผลคะแนนอยู่ในระดับเหมาะสมมาก มีค่าอยู่ที่ ค่าเฉลี่ย Mean = 4.39, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน SD = 0.61 และด้านกราฟิกบรรจุภัณฑ์ มีผลคะแนนอยู่ในระดับเหมาะสมมาก มีค่าอยู่ที่ ค่าเฉลี่ย Mean = 4.45, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน SD = 0.56 ซึ่งทั้ง 2 ด้านมีคะแนนรวมกันทั้งหมด มีผลคะแนนอยู่ในระดับเหมาะสมมาก มีค่าอยู่ที่ ค่าเฉลี่ย Mean = 4.42, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน SD = 0.58

ข้อเสนอแนะ

1. สามารถนำขั้นตอนการวิจัยไปปรับใช้กับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้กับวิสาหกิจชุมชนอื่น ๆ ได้
2. สามารถนำแนวทางในการพัฒนาและสร้างองค์ความรู้ที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ไปใช้บูรณาการกับวิจัยในด้านอื่น ๆ หรือใกล้เคียงได้

เอกสารอ้างอิง

- ก่อเกียรติ วิริยะกิจพัฒนา. (2561). *การบรรจุภัณฑ์ PACKAGING*. วังอักษร.
- ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐและพิทยา ว่องกุล. (2556). *วิสาหกิจชุมชนกลไกเศรษฐกิจฐานราก* (พิมพ์ครั้งที่ 6). เอดิสันเพรส.
- ธัญปวีณ์ รัตนพงศ์พร. (2555). *การบรรจุภัณฑ์ PACKAGING*. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ไพฑูร วชิรวงศ์ภิญโญ และมนตรี ประจักษ์จิต. (2556). *การบรรจุภัณฑ์*. เอมพันธ์.
- เพยเล่อเหนี่ยว. (2556). *ภาพน่ารัก Q-Style วาดง่ายด้วยปากกา دائمเดียว*. เอ็มไอเอส.
- มยุรี ภาดล้าเจียก. (2556). *บรรจุภัณฑ์สินค้าอุปโภคบริโภค*. โรงพิมพ์หยี่เฮง.
- มยุรี ภาดล้าเจียก. (2558). *รอบรู้บรรจุภัณฑ์*. จินดาสาส์นการพิมพ์.
- สุภาภรณ์ ธีระจันทร์. (2559). *การบรรจุภัณฑ์*. สุภชนิษฐ์ พรินต์ติ้ง กรุป.
- สุมาลี ทองรุ่งโรจน์. (2555). *PACKAGING DESIGN ออกแบบบรรจุภัณฑ์*. บอลส์การพิมพ์.
- เสรี พงศ์พิศ. (2552). *คู่มือการทำวิสาหกิจชุมชน*. พลั้งปัญญา
- อารยะ ศรีกัลยาณบุตร. (2550). *การออกแบบสิ่งพิมพ์*. วิสคอมเซ็นเตอร์.